İş Sağlığı Ve Güvenliği Tespitlerinin İş Kazalarına Etkileri: Sektör Ve Yıl Bazında Değerlendirilmesi

Aferina SKEJA[1] **Fatma YILMAZ[2]** **Gülay KESKİN[3]**

[1]Trakya Üniversitesi, aferina.skeja@gmail.com

[2] Erzincan Üniversitesi Üzümlü MYO, ftm_ylmz59@hotmail.com

[3] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Gökçeada MYO, gulay_5922@hotmail.com

Özet: Günümüzde yaşanan hızlı gelişmeler teknoloji ve artan makineleşme ile işgörenlerin karşı karşıya kaldıkları riskler artmaktadır. İşletmelerde işin yürütülmesi ve yapılmasıyla ilgili olarak gerçekleşen tehlike ve tehditlerden, insan sağlığına zarar verebilecek nedenlerden korunmak, daha iyi ve sağlıklı bir iş ortamı sağlamayabilmek için sistemli iş sağlığı ve güvenliği teftişlerinin yapılması oldukça önemlidir. Bu teftişler ile iş kazalarının azaltılması hedeflenmektedir. Yaşanan iş kazaları kaza geçiren işgörenin kendisini ve ailesini en temelde etkilemekte olup bunun yanında ülke ekonomisine de çeşitli zararlar verebilmektedir. İş yerlerinde meydana gelebilecek kazaları önlemek için alınabilecek tedbir ve önlemlerin ortaya çıkaracağı maliyet, iş kazaları yaşandıktan sonra ortaya çıkabilecek maliyetten daha az olduğu yadsınamaz bir gerçektir. İş hayatında meydana gelen bir takım olumsuzluklardan ve çeşitli eksikliklerden kaynaklanmakta olan iş kazaları, günümüzde iş sağlığı ve iş güvenliği konularının oldukça sık gündeme gelmesine de beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın amacı iş yaşamında gerçekleştirilen iş sağlığı ve güvenliği tespitlerinin iş kazaları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi ve incelenmesidir. Bu kapsamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu çeşitli raporlardan elde edilen programlı teftiş verileri ile yaşanan iş kazaları verilerinden faydalanılmıştır. Yirmi farklı işkolunda üç yıla ait veriler tablolaştırılarak karşılaştırılmıştır. Sektör ve yıl bazında değerlendirilen veriler neticesinde gerçekleştirilen programlı teftişlerin iş kazalarını azaltıp azaltmadığına dair çeşitli sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı, iş güvenliği, iş kazaları

The Effects Of Business Health And Safety Detections On Business Accidents: Evaluation By Basis Of Sector And Year

Abstract: With today's fast-paced technological advances and increased mechanization, the risks faced by businesspeople are increasing. It is important to conduct systematic occupational health and safety inspections in order to protect employees from hazards and threats related to the conduct and performance of work, to prevent human health hazards, and to provide a better and healthier work environment. These inspections are aimed to reduce job accidents. Work place accidents affects the employee and the family first, and besides that, it can cause various damages to the country's economy. The cost of the precautions and measures to prevent accidents that may occur in work place, is less than the cost that may occur when an accident happens is a fact that is undeniable. Work accidents arising from a number of negativities and various shortcomings in the work life are accompanied by the fact that the issues of occupational health and work security come up quite frequently nowadays. The aim of this study is to determine and examine the effects of job health and safety determinations carried out in work life on work accidents. Within this scope, data from scheduled and unscheduled inspection obtained from various reports that the Ministry of Labor and Social Security has published have benefited from the data of the work accidents. The data of three years and twenty different workshops were tabled and compared. Various data has been obtained, whether the inspections carried out on the basis of sector and yearly evaluation have reduced job accidents.

Keywords: Work Health, Work Security, Work Accidents

1. Giriş

İşletmelerde iş görenlerin sağlıklı iş imkânlarının sağlanması ve onların güvenliğinin oluşturulması günümüzdeki en önemli konulardan biridir. Dünyada meydana gelmekte olan iş kazaları ve çeşitli meslek hastalıkları iş yaşamının önemli sorunlarından biridir. 19. yüzyılda sanayi devrimi ile ortaya çıkan olumsuz iş koşullarının düzeltilebilmesi maksadıyla iş sağlığı ve güvenliği gündeme gelmiştir. Günümüzde de bu konu güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamının sağlanabilmesi hususunda son derece önemlidir.

İşletmelerde güvenli ve sağlıklı iş ortamının oluşmasında bu alanda yetişmiş kalifiye işgücünün istihdam edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun için ülkemizde yetişmiş işgücü olarak iş sağlığı ve güvenliği (İSG) uzmanlarının çalıştırılması zorunluluğu son dönemde çıkan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda yerini almıştır (Yeşil ve Çalış, 2016: 1174). Bu çalışmanın ilk bölümünde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin kavramsal çerçeve ikinci bölümde iş sağlığı ve güvenliği kapsamında gerçekleştirilen programlı ve programsız teftişlerin iş kazalarına olan etkilerinin sektör ve yıl bazında değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. En son kısımda ise sonuç ve değerlendirmeye yer verilmiştir.

2. İş Sağlığı ve Güvenliği

Günümüze dünyada ve Türkiye'de teknolojik gelişmeler ve sanayileşmenin bir sonucu olarak çalışan bireylerde işe bağlı olarak güvenlik ve sağlıklarına ait bir takım problemler yaşanmaya başlamıştır. İlk başlarda önemsiz ve küçük gibi görünmekte olan bu problemler işin verimlilik ve güvenliğini tehdit etmeye başlayınca bunun ilgili tedbir ve önlemlerin gerekliliği üzerine çeşitli çalışmalar ve araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda zamanla "işçi sağlığı ve iş güvenliği" kavramı ortaya çıkmıştır ve konu bilimsel anlamda incelenmeye başlanmıştır (Güngör, 2008: 42). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 22. Maddesi; altı aydan daha fazla olan ve sürekli işlerin yapılmakta olduğu tüm işyerlerinde ve elli ya ad elliden fazla işgöreni bulunan yerlerde iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulmasının zorunlu olduğunu belirtmektedir (Güner, 2016: 207). 20 Haziran 2012'de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilmiştir. 30 Haziran 2012 tarihli, 28339 sayılı Resmi Gazete'de ise yayımlanan ve yürürlüğe giren bu kanun ile Avrupa Birliği uyum yasalarına göre Türkiye için gerekli olan daha modern ve kapsamlı bir iş kanununa duyulmakta olan gereksinin giderilmeye çalışılmaktadır. Bu kanun; işletmelerimizdeki güvenlik ev sağlık şartlarının iyileştirilmesini, iş sağlığı ve güvenliği olanaklarının arttırılmasını amaçlamaktadır (Mezarıöz ve Oğulata, 2014: 73).

İş güvenliği; işletmelerde işin yapılması ile meydana gelebilecek tehlike ve risklerden, gerçekleşebilme ihtimali bulunan kazalardan, çalışanın sağlığını tehdit edebilecek ve onlar için risk oluşturabilecek hususlardan korunmak ve onlara daha uygun bir iş ortamı yaratabilmek adına gerçekleştirilen çalışmalar, alınması gereken ve alınan önlemlerdir (Yeşil ve Çalış, 2016: 1175). İş sağlığı ve güvenliği kavramı; yaşanan iş kazaları ve oluşan meslek hastalıklarının tanı ve tedavisinden ziyade işgörenlerin sağlıklarının korumasını sağlamak ayrıca sağlıklarını tehdit eden unsurları ortadan kaldırmaktır (Yılmazer, 2008: 180-181). Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne göre; iş sağlığı ve güvenliği, bütün işgörenlerin zihinsel, ruhsal ve bedensel sağlıklarını ve refahlarını en üst seviyeye yükseltmek ve korunmak, çalışma yeri şartlarını iyileştirmek, üretilen ürünlerin sağlığa olumsuz etkilerini ortadan kaldırılmak, işgörenlerin yaralanmalarına sebebiyet verebilecek riskleri önlemek ve işgörenlerin ihtiyaçları ile uyumlu bir çalışma ortamı oluşturulmak şeklinde ifade edilebilmektedir (Karcıoğlu ve Bakan, 2016: 1290). İşverenlerin sahibi oldukları işletmelerde elliden daha çok işgörenin olduğu her bir işletmede ayrı ayrı kurul kurmaları gerekmektedir. İşverenin birden fazla kurul kurduğu zamanlarda kurullar arasında düzenli işleyen bilgi alış verişi ağı ve koordinasyon sağlaması gerekmektedir. İşverenler birden fazla işletmenin hepsinde kurulacak olan kurulların çalışma usul ve yöntemlerini düzenlemek, hazırlanan raporların üç ayda bir ilgili uzman ve teknik elemanlar tarafından değerlendirilmesini sağlamak ile yükümlüdürler. İşverenler bunların yanında ilgili raporları dikkate alarak ihtiyaç duyulan tedbirleri belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak ile de sorumludurlar (İSGK). İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınmaması hem işverenler için hem de çalışanlar için bir takım olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Bu durum işgören açısından çeşitli iş kazalarına ve meslek hastalıklarına sebebiyet verebilmektedir (Güngör, 2008: 50).

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından önleyici teftiş yaklaşımı dikkate alınarak iş sağlığı ve güvenliği açısından ve işin yürütümü açısından, klasik teftiş anlayışının dışına çıkılmak suretiyle programlı ve programsız teftişlere başlanmıştır. Bu teftişler; kaynakların verimli ve etkin kullanılması suretiyle, alakalı olan bütün sosyal tarafları içine alan; iletişim, bilgilendirme ve eğitime ağırlık vererek, çözüm odaklı "risk esaslı", işkolu/sektör esaslı" veya "alan esaslı" teftişlerdir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2011/8 sayılı Genelgesi ile yürürlüğe girmiş olan iş teftiş rehberinde genel çalışma planının ağırlıklı olarak "programlı teftiş" şeklinde hazırlanması durumu getirilmiştir. İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nca 2014-2018

stratejik plan aralığında önleyici teftiş yaklaşımı dikkate alınarak, işin yürütülmesi ve ayrıca iş sağlığı ve güvenliği açısından, işletmelerde karşılaşılabilecek problemlerin öncelikle belirtilmesi ve bunların giderilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefin uygulanabilmesi açısından teftişlerin daha çok programlanmış teftişler biçiminde yürütülmesi amaçlanmaktadır. Programlanmış teftişler; belirli bir ön hazırlık, planlama, izleme ve değerlendirme içerisinde yürütülerek kontrollerin hedef ve kapsamı doğrultusunda sosyal tarafların da bu sürece dahil edilmesi, eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi, önleme amacına katkıda bulunan teftiş faaliyetleri durumundadır. Buradaki ana yaklaşım; tedbir almanın, zarar ödemekten çok daha insani ve ekonomik olduğudur. Çalışma ve iş barışının sağlanabilmesinin toplumların gelişme ve sosyal refahlarına olan arttırıcı etkilerinin önemi dikkate alındığında; çalışma ve iş ortamından meydana getirdiği risk ve tehlikelerin önlenmesi, kaza ve risk unsurlarının ortadan kaldırılması, güvenlik ve sağlığın korunması, işveren ve işçilerin bilgilendirilmesi, mevcut çalışma ilişkilerinin geliştirilmesi, cinsiyet, yaş ve sosyal durumları nedeniyle özel anlamda korunması gerekli olan çalışanların korunması, sosyal sorumluluk bilinci ve güvenlik kültürünün gerçekleştirilmesine katkı sağlayabilecek amaçlara yönelik olarak, "risk esaslı", "işkolu / sektör esaslı" ve "alan esaslı" teftişlerin gerçekleştirilmesi ülkemiz için oldukça büyük önem taşımaktadır (http://www.calisma.gov.tr/). Bunun yanında İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nca çeşitli programsız teftişler de gerçekleştirilmektedir.

3. İş Kazaları

Modernleşmeyle birlikte sanayinin iş yaşamına kurmuş olduğu çalışma yönteminin; üretim aşamasında emekle birlikte makinelerin ve devamlı yenilenen teknolojilerin kullanılmasını gerektiriyor olması işgörenler için de tehlikelerin artmasına ve farklılaşmasında sebebiyet vermiştir. Yoğun bir biçimde yaşanan makineleşmenin beraberinde getirmiş olduğu tehlike çeşitliliği, kaza risklerini ve aynı zamanda risklerin derecesini de arttırmış bulunmaktadır (Camkurt, 2013: 70). İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri (OHSAS) 18001: 2007 yönetim gereklerine göre iş kazalarını (WA), bir işle ilişkili yaralanma, sağlık durumu veya ölümle sonuçlanabilen olaydır, şeklinde tanımlamıştır. İş kazaları çalışma sırasında gerçekleşen doğrudan veya dolaylı yaralanmalar, fonksiyonel bozukluklar, hastalık sonucu yetenek azalması veya ölüm ile sonuçlanabilmektedir (Nunes, vd., 2015: 602).

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre her yıl dünya çapında yaklaşık olarak 360.000 ölüm ve ölümle sonuçlanmayan 337 milyon iş kazası görülmektedir. Yalnızca yaşanan kazalardan ortaya çıkan tahmini masraf dünya çapında 5 milyar ABD doları olarak tahmin edilmektedir (Ajslev, vd., 2017: 320). Türkiye yaşanan iş kazalarında Avrupa'da ise birinci, dünyada ise üçüncü sıradadır. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre Türkiye'de her sene ortalama 1000 kişi ölüm ile sonuçlanmakta olan iş kazalarına maruz kalmakta ve bunun yanında yaklaşık 1500 kişi sürekli iş görememezlik durumuna gelmektedir (Aytaç vd. 2016: 1208). İsveç, Norveç, Danimarka ve İsviçre vb. ülkelerde '100 binde 2'nin altında olan ölümle sonuçlanmış iş kazası rakamları, Türkiye'de '100 binde 20,5' şeklindedir (Çetin ve Gögül, 2015: 5).

Yaşanan iş kazalarının birbirinden farklı sebepleri olmasıyla birlikte bu sebepler farklı sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır. Gerçekleştirilen araştırmalar sonucunda iş kazalarının; beklenmedik olaylardan, insanlardan, makinelerden ve çeşitli çevre koşullarından kaynaklandığını belirlenmiştir. Bunun sonucunda iş kazalarının nedenlerini; beklenmedik olaylar, beşeri nedenler (insanlara bağlı nedenler) ve teknik nedenler (fizik ve mekanik çevre koşullarına bağlı nedenler) olarak üç grupta toplanabilmektedir. Kişilerden kaynaklanan iş kazası sebepleri; bireysel, fizyolojik ve psikolojik faktörlerdir. Fizik ve mekanik çevre koşullarına bağlı olan iş kazası sebeplerini ise; makinelerden kaynaklı kaza nedenleri ve çevresel faktörlere bağlı kaza sebepleri biçiminde alt gruplar şeklinde sınıflandırılabilmektedir (Camkurt, 2013: 70). İş kazaları nedeniyle ülkemizin uğradığı iş günü kaybı, ödenen tazminatlar, araç gereç ziyanı, doktor ve ilaç vb. sağlık gider ve hizmetleri, sürekli olan veya geçici olan iş görememezlik ödenekleri, kazalar nedeni ile işletmelerde işgörenlerin motivasyon düşüklüğünden kaynaklanan verim düşüklüğü yapılan çalışma ve araştırmalara göre milli gelirimizin yaklaşık olarak %4'üne denk gelmektedir. Bunların yanında yaşanan meslek hastalıkları ve iş kazaları neticesinde ortaya çıkan olumsuzluklara ek olarak çekilen acılar, geride kalan aile fertlerinin üzüntü ve gelecek kaygıları, şeklinde manevi sıkıntılar da söz konusu olmaktadır (Korkut ve Tetik, 2013: 456). Sosyal korumanın kapsamı meslek hastalıkları ve iş kazaları olarak iki genel konu altında incelenebilmektedir. İlki; meslek hastalığı ve iş kazası ortaya çıkmadan

gerekli olan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması yolu ile oluşabilecek risklerin önüne geçilmesidir. Diğeri meslek hastalığının ya da iş kazasının meydana gelmesinin ardından çalışanın sağlık giderlerinin veya ailesinin maddi kayıplarının karşılanmasıdır. Önemli olan, çalışma ortamını güvenilir bir hale getirerek olası bir hastalık veya kaza ortaya çıkmadan riskleri yok etmektir (Karadeniz, 2012: 17).

İş kazaları soruşturma yöntemleri doğrudan, dolaylı ve tümdengelim yöntemleri olarak sınıflandırılabilmektedir. Doğrudan yöntemler; kaza yaşanmadan önce meydana gelen risk faktörlerini analiz etmekte (risk değerlendirmesi metodoloji), dolaylı yöntemler; kazaların kendilerini analiz ederken, tümdengelim yöntemi; ilişkili tüm faktörleri analiz etmektedir (kaza analizi metodolojileri). Sebeplerin her biri kazalara doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunmaktadırlar (Nunes, vd., 2015: 602).

4. Uygulama

20 farklı sektörde 2013-2014 ve 2015 yılları arasında gerçekleştirilen programlı teftişler ve yaşanan iş kazaları ile sonuçları tablolar halinde verilmektedir.

Tablo 1. Avcılık Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		
					Ölüm	Yaralanma	Uzuv Kaybı
Avcılık	2013	7	3	0	2	4	0
	2014	60	6	0	2	0	4
	2015	0	3	0	1	2	0

Avcılık sektörünün son 3 yılını incelendiğinde programlı teftiş en fazla 2014 (60) yılında programlı teftiş gerçekleştirilmiş olup 2015 yılında hiç programlı teftiş gerçekleştirilmemiş olup 2013 yılında 7 defa programlı teftiş yapılmıştır. 2013 ve 2015 yıllarda üç iş kazası, 2014 yılında ise 6 iş kazası gerçeklenmiştir. Kaza sonuçlarına baktığımızda ölüm sayısı 2013 ve 2014 yılında 2 iken 2015 yılında sadece bir ölüm olayı yaşanmıştır. Yaralanma en çok 2013 yılında gerçeklenmiştir, 2014 yılında ise hiçbir yaralanma olayı olmamıştır. Uzuv kaybı 4 ile sadece 2014 yılında olduğunu görülmektedir.

Tablo 2. Gıda Sanayi Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		
					Ölüm	Yaralanma	Uzuv Kaybı
Gıda Sanayi	2013	206	19	0	17	15	1
	2014	3	12	0	6	26	1
	2015	0	9	0	4	5	0

Tablo 2'de incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, gıda sanayisinde 2013 yılında en fazla programlı teftiş sayısı gerçekleşmiştir 206 ile. Zamanla yapılan programlı teftiş sayısı oldukça azalmıştır. 2014'te 3'iken 2015 yılında hiç olmadığını görülmektedir. İş kazası, 2013 yılında 19 sayıla en fazla iken en az yaşanan iş kazası 2015 yılındadır, 2014 yılında ise 12 iş kazası gerçekleşmiştir. Kaza sonuçlarını incelediğimizde, ölüm 2013'te 17 yaşanan en yüksek ölüm sayısı, 2014'te 6 ve 2015 yılında en az yaşanan ölüm (4) sayısıdır. Yaralanma durumları baktığımızda en yüksek yaralanma olayları 2014 yılında 26, en düşük ise 2015 yılında 5 olduğunu görülmektedir. Uzuv kaybıda, 2013 ve 2014 yıllarında 1 iken 2015 yılında hiç olmamaktadır. Gıda sanayinde yıllar itibariyle teftişler de, yaşanan iş kazaları da azalmıştır.

Tablo 3. Madencilik ve Taş Ocakları Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		
					Ölüm	Yaralanma	Uzuv Kaybı
Madencilik	2013	808	43	5	36	17	1

ve Taş	2014	777	31	4	325	143	4
Ocakları	2015	978	34	13	38	37	5

Madencilik ve taş ocakları sektörünü 2013 yılında programlı teftiş sayısı 808, iş kazası sayısı 43, mesleki hastalık sayısı 5'tir. 2013 yılının kaza sonuçlarına baktığımızda, ölüm sayısı 36, yararlanma sayısı 17 ve uzuv kaybı ise 1 olmaktadır. 2014 yılında, programlı teftiş sayısı 777, iş kazası sayısı 31, mesleki hastalık sayısı 4 olduğunu görülmektedir. 2014 yılının kaza sonuçları ise, ölüm sayısı 325 (diğer yıllara göre en yüksek sayı olmaktadır), yaralanma sayısı 143 (ölüm gibi yaralanma da diğer yıllara göre en yüksek sayısıdır) ve uzuv kaybı sayısı 4 olmaktadır. Programlı teftiş sayısına göre 2015 yılını, 2013 ve 2014 yıllarıyla karşılaştırdığımızda, 978 teftiş ile en fazla teftişin yapıldığı yıldır. 2015 yılında, madencilik ve taş ocakları sektöründe iş kazası sayısı 34, mesleki hastalık sayısı 13, ölüm sayısı 38, yaralanma sayısı 37 ve uzuv kaybı sayısı 5 olmaktadır. Madencilik sektöründe programlı teftişlerin artması ile iş kazaları sonucu yaşanan ölüm olaylında azalma gözlemlenmiştir.

Tablo 4. Petrol, Kimya, Lastik, Plastik ve İlaç Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
Petrol, Kimya, Lastik, Plastik ve İlaç	2013	709	15	2	3	12	3
	2014	607	27	0	6	25	10
	2015	200	21	2	2	26	4

Tablo 4'te petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç sektörlerini incelediğimizde, programlı teftiş sayıları 2013'te 709 en yüksek, 2014'te 607 ve 2015'te 200 en düşük olduğu görülmektedir. 2013 yılında, iş kazası sayısı 15, mesleki hastalık sayısı 2, ölüm sayısı 3, yararlanma sayısı 12 ve uzuv kaybı sayısı 3 olmaktadır. 2014 yılında, iş kazası sayısı 27 en yüksek, mesleki hastalık sayısı hiç yaşanmamıştır, ölüm sayısı 6 en yüksek, yaralanma sayısı 25 ve uzuv kaybı sayısı 10 en yüksek olmaktadır. 2015 yılında baktığımızda, iş kazası sayısı 21, mesleki hastalık sayısı 2, ölüm sayısı 2 en düşük, yaralanma 26 en yüksek ve uzuv kaybı sayısı 4 olduğu görülmektedir. Bu sektörde yıllar itibariyle gerçekleştirilen teftiş sayısında azalma görülmektedir.

Tablo 5. Dokuma, Hazır Giyim ve Deri Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	2013	664	15	0	12	39	3
	2014	371	9	0	3	44	2
	2015	4	12	2	4	6	2

Dokuma, hazır, giyim e deri sektörlerini incelediğimizde, 2013 yılında diğer yıllara kıyasla, programlı teftiş (664), iş kazası (15), ölüm (12) ve uzuv kaybı (3) en yüksek sonuçlara sahip olmaktadır. Mesleki hastalık 2013 yılında hiç yaşanmamış, yaralanma sayısı ise 39 olmaktadır. 2013 yılında 664 olan teftiş sayısı bir sonraki yıl hemen hemen yarıya düşmüş ve 2015 yılında da çok daha azalmıştır.

Tablo 6. Ağaç ve Kağıt Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
Ağaç ve	2013	112	12	2	4	7	5
	2014	235	16	0	7	6	4

Kağıt	2015	14	14	0	3	13	2

Tablo 6'da ağaç ve kağıt sektörüne baktığımızda, 2013 yılında programlı teftiş sayısı 112, iş kazası sayısı 12 en düşük, mesleki hastalık sayısı 2'dir. 2013 yılının kaza sonucunu incelediğimizde, ölüm sayısı 4, yararlanma sayısı 7 ve uzuv kaybı sayısı 5 olmaktadır. 2014 yılında, 235 ile programlı teftiş en yüksek sonuç olmaktadır. İş kazası sayısı 16 iken mesleki hastalık ise hiç yaşanmamıştır. 2014 yılının kaza sonuçlarını incelediğimizde, 7 ile en yüksek ölüm iken yaralanma sayısı 6 ve uzuv kaybı sayısı 4 olmaktadır. 2015 yılını incelediğimizde, en düşük programlı teftiş sayısının 14 olduğu görülmektedir. İş kazası sayısı 14, mesleki hastalık 2014 yılındaki gibi hiç yaşanmamıştır. Kaza sonuçları ise ölüm sayısı 3, yaralanma 13 ve uzuv kaybı 2 olmaktadır.

Tablo 7. İletişim Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
İletişim	2013	1	2	0	1	1	0
	2014	0	1	0	0	1	0
	2015	0	2	0	2	1	0

İletişim sektöründe 2013-2015 yılları arasında incelediğimizde programı teftişi sadece 2013 yılında gerçekleştiğini görmekteyiz. 2013 ve 2015 yıllarda 3 iş kazası olmuşken 2014 yılında sadece 1 iş kazası gerçekleşmiştir, mesleki hastalık 3 yılda da yaşanmamıştır. Kaza sonuçları ise, ölüm 2013 yılında 1 iken 2015 yılında 2 ölüm meydana gelmiştir. 2014 yılında ise hiç ölüm olayı yaşanmamıştır. Yaralanma durumu ise her 3 yılda da aynı, sadece 1 yaralanma görülmüştür. Uzuv kaybı, 3 yılda da meydana gelmemiştir.

Tablo 8. Basın, Yayın ve Gazetecilik Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
Basın, Yayın ve Gazetecilik	2013	26	0	0	0	0	0
	2014	4	2	0	0	1	1
	2015	0	1	0	0	1	0

Tablo 8'in incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, basın, yayın ve gazetecilik sektöründe, 2013 yılında en fazla programlı teftiş sayısı 26 olduğunu, 2014'te 4'iken 2015 yılında hiç olmadığını görülmektedir. İş kazası, 2013 yılında hiç olmamışken, 2014 yılında 2 ve 2015 yılında 1 iş kazası gerçeklenmiştir. Mesleki hastalık ve ölüm, 3 yılda da görülmemiştir. Yaralanma ise, 2013 yılında hiç yaşanmamışken, 2014 ve 2015 yılında sadece 1 yaralanma olayı yaşanmıştır. Uzuv kaybı, 2013 ve 2015 yılında hiç olmamakla birlikte 2014 yılında sadece 1 defa yaşanmıştır.

Tablo 9. Bankacılık Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	**Yıl**	**Programlı Teftiş**	**İş Kazası**	**Meslek Hastalığı**	**Kaza Sonucu**		
					Ölüm	**Yaralanma**	**Uzuv Kaybı**
Bankacılık	2013	0	0	0	0	0	0
	2014	0	0	0	0	0	0
	2015	0	0	0	0	0	0

Bankacılık sektöründe, programlı teftiş, iş kazası, mesleki hastalık, ölüm, yaralanma, uzuv kaybı olmadığı görülmektedir.

Tablo 10. Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	2013	125	3	1	0	2	0
	2014	17	14	0	2	10	2
	2015	15	16	0	8	19	1

Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar sektörünün 2013 yılında programlı teftiş sayısı en yüksek rakamla 125 iken iş kazası sayısı en düşük rakam olan 3'tür, mesleki hastalık sayısı ise1'dir. 2013 yılının kaza sonuçlarına baktığımızda, ölüm hiç yaşanmamıştır, yararlanma sayısı 2 ve uzuv kaybı olmamaktadır. 2014 yılında, programlı teftiş sayısı 17, iş kazası sayısı 14, mesleki hastalık ise hiç meydana gelmemiştir. 2014 yılının kaza sonuçları ise, ölüm sayısı 2, yaralanma 10 ve uzuv kaybı sayısı 2 olmaktadır. Programlı teftiş sayısına göre 2015 yılını, 2013 ve 2014 yıllarıyla karşılaştırdığımızda, daha düşük (15) olduğunu görülmektedir. 2015 yılında, ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar sektöründe iş kazası sayısı 8 en yüksek, yaralanma sayısı 19 en yüksek ve uzuv kaybı sayısı 1 olmaktadır. Bu sektörde programlı teftişlerin azalması ile iş kazaları sayısında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Çimento, Toprak ve Cam Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Çimento, Toprak ve Cam	2013	100	5	5	1	3	2
	2014	279	14	11	7	11	2
	2015	19	9	29	7	6	0

Tablo 11'de çimento, toprak ve cam sektörünü baktığımızda, 2013 yılında programlı teftiş sayısı 100, iş kazası sayısı 5 en düşük, mesleki hastalık sayısı 5 en düşük olmaktadır. 2013 yılının kaza sonucunu incelediğimizde, ölüm sayısı 1 en düşük, yararlanma sayısı 3 en düşük ve uzuv kaybı sayısı 2 olmaktadır. 2014 yılında, 279 sayıla programlı teftiş en yüksek sonuç olmaktadır. İş kazası sayısı 14 en yüksek, mesleki hastalık sayısı ise 11 olduğunu görülmektedir. 2014 yılının kaza sonuçlarını incelediğimizde, ölüm sayısı 7, yaralanma sayısı 11 en yüksek ve uzuv kaybı sayısı 2 olmaktadır. 2015 yılını incelediğimizde, en düşük programlı teftiş sayısının 19 olduğu görülmektedir. İş kazası sayısı 9, mesleki hastalık sayısı 29 olduğunu görülmektedir. Kaza sonuçları ise ölüm sayısı 7, yaralanma sayısı 6 ve uzuv kaybı hiç olmamaktadır.

Tablo 12. Metal Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölü1m	Yaralanma	
Metal	2013	1.422	57	6	28	25	11
	2014	1.482	97	9	17	112	24
	2015	952	37	7	6	20	16

Tablo 12'de metal sektörünü 3 yıl için incelediğimizde, programlı teftiş sayısı, 2013'te 1.422 2014'te 1.482 en yüksek, 2015'te 952 olduğunu görülmektedir. 2013 yılında, iş kazası sayısı 57 mesleki hastalık sayısı 6 ölüm sayısı 28 yararlanma sayısı 25 ve uzuv kaybı sayısı 11 olmaktadır. 2014 yılında, iş kazası

sayısı 97 en yüksek, mesleki hastalık sayısı 9 ölüm sayısı 17 yaralanma sayısı 112 (en yüksek) ve uzuv kaybı sayısı 24 (en yüksek) olmaktadır. 2015 yılında baktığımızda ise, iş kazası sayısında azalma olduğunu (21), mesleki hastalıkta ise yükselme olduğunu (9) görülmektedir. Ölüm (6) ve yaralanma (20) sayısında da azalma olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 13. İnşaat Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
İnşaat	2013	739	81	1	42	38	2
	2014	1.057	77	2	59	57	9
	2015	3.348	96	0	65	85	1

Ölümlerin çoğu inşaat sektöründedir. Sektördeki kazaların ölümcül nitelikte olması bunun başlıca sebebidir. 2013 yılın kaza sonucunu incelediğimizde ölüm sayısı 42 ve yaralanma sayısı 38'dir ve bu durum diğer yıllara göre en az orandadır. Ayrıca 2013 yılında en az gerçekleşen programlı teftiş sayısı 739'dir. 2013 yılında iş kazası sayısı 81 mesleki hastalık sayısı 1 ve uzuv kaybı sayısı 2 olmaktadır. 2014 yılında kaza sonuçlarının 2013'e kıyasla arttığı görülmektedir. Ölüm sayısı 59, yaralanma sayısı 57 ve en çok uzuv kaybı sayısı 9 ile 2014 yılında gerçeklenmiştir. 2014'te programlı teftiş sayısı 1,057 iş kazası sayısı 77 ve mesleki hastalık sayısının 2 olduğu görülmektedir. 2015 yılı 2013 ve 2014 ile karşılaştırdığımızda, programlı teftişinin (3.348) artmasıyla birlikte, iş kazası (96), ölüm (65), yaralanmada (85) artmaktadır. Mesleki hastalık (0) ve uzuv kaybında (1) düşüş olmaktadır. İnşaat sektöründe programlı teftişlerin artmasıyla iş kazaları sonucundaki ölüm ve yaralanma olayları da artmıştır.

Tablo 14. Enerji Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Enerji	2013	12	8	0	5	3	0
	2014	61	7	0	5	2	0
	2015	12	8	1	7	15	0

Enerji sektörünün 3 yılını incelediğimizde programı teftişi en fazla 2014 (61) yılında, 2013 ve 2015 yılında ise aynı sayıda (12) olduğu görülmektedir. 2013 ve 2015 yıllarda 8 iş kazası, 2014 yılında ise 7 iş kazası gerçekleşmiştir. Kaza sonuçlarına baktığımızda ölüm sayısı 2013 ve 2014 yıılında 5 iken 2015 yılında 7 olmaktadır. Yaralanma en çok 2015 yılında gerçekleşmiştir, 2014 yılında ise 2 yaralanma olayı en düşük sayı olmaktadır. Uzuv kaybı 3 yılda da görülmemektedir.

Tablo 15. Taşımacılık Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Taşımacılık	2013	13	4	0	2	3	1
	2014	4	10	0	3	7	0
	2015	0	8	0	5	7	0

Tablo 15'e baktığımızda, taşımacılık sektöründe 2013 yılında en fazla programlı teftiş gerçekleşmiş iken 2015 yılında ise hiç bir programlı teftiş olmadığı görülmektedir. 2013 yılında iş kazası sayısı 4'tür ve hiç bir mesleki hastalık yaşanmamıştır. Kaza sonuçlarına göre ise, ölüm sayısı 2, yaralanma sayısı 3 ve uzuv kaybı sayısı 1 olmaktadır. 2014 yılında, en fazla (10) iş kazası yaşanmıştır, mesleki hastalık görülmemiştir. Kaza sonuçlarına baktığımızda, ölüm sayısı 3, yararlanma sayısı 7 iken hiç bir uzuv kaybı olayı yaşanmamıştır. 2015 yılında ise, iş kazası sayısı 8'dir ve hiç bir mesleki hastalık görülmemiştir. Kaza sonuçları ise, ölüm sayısı 5 ve yararlanma sayısı 7'dir. Uzuv kaybı yaşanmamıştır.

Tablo 16. Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	2013	36	6	1	5	1	0
	2014	124	11	1	8	15	0
	2015	160	3	2	2	4	0

2013 yılında gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk sektöründe 36'tane programlı teftiş, 6 iş kazası, 1 mesleki hastalık, 5 ölüm, 1 yaralanma olayı meydana gelmiştir. 2014 yılında, programlı teftiş sayısı 124, iş kazası sayısı 11, mesleki hastalık sayısı 11, ölüm sayısı 8, yaralanma sayısının 15 olduğu görülmektedir. 2015 yılında ise, programlı teftiş sayısında yükselme olduğu (160) görülmektedir. İş kazası sayısı 2, mesleki hastalık sayısı 2, ölüm sayısı 2, yaralanma sayısı ise 4 olmaktadır. Uzuv kaybı ise 3 yılda da gerçekleşmemiştir. Yıllar itibariyle gerçekleştirilen programlı teftiş sayıları artmıştır.

Tablo 17. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	2013	113	0	0	0	0	0
	2014	0	3	5	2	1	0
	2015	5	1	1	0	1	0

Tablo 17'de sağlık ve sosyal hizmetler sektörünü incelediğimizde, programlı teftiş sayısı 2013'te 113 (en yüksek), 2015'te ise hiç teftişin gerçekleşmediği görülmektedir. 2013 yılında, iş kazası, mesleki hastalık, ölüm, yararlanma, uzuv kaybı hiç meydana gelmemiştir. 2014 yılında, iş kazası sayısı 3 (en yüksek), mesleki hastalık sayısı 5 (en yüksek), ölüm sayısı 2 en yüksek, yaralanma sayısı 1 olmaktadır. 2015 yılında baktığımızda ise, iş kazası sayısı 1, mesleki hastalık sayısı 1 ve yaralanma sayısının da 1 olduğu görülmektedir.

Tablo 18. Konaklama ve Eğlence İşleri Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		Uzuv Kaybı
					Ölüm	Yaralanma	
Konaklama ve Eğlence İşleri	2013	4	7	1	10	2	0
	2014	0	10	0	1	8	1
	2015	0	2	0	1	1	0

2013 yılında konaklama ve eğlence işleri sektöründe 4 programlı teftiş, 7 iş kazası, 1 mesleki hastalık, 10 ölüm, 2 yaralanma olmuştur. 2014 yılında, programlı teftiş olmamıştır, iş kazası sayısı 10'dur ve hiç bir mesleki hastalık yaşanmamıştır, ölüm sayısı 1, yaralanma sayısı 8 (en yüksek) olduğu görülmektedir. 2015 yılında ise, programlı teftiş olmamıştır, iş kazası sayısı 2'dir ve hiç bir mesleki hastalık yaşanmamıştır, ölüm sayısı 1, yaralanma sayısı ise 1 olmaktadır.

Tablo 19. Savunma ve Güvenlik Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		
					Ölüm	Yaralanma	Uzuv Kaybı
Savunma ve Güvenlik	2013	3	1	0	1	0	0
	2014	2	5	0	4	6	0
	2015	0	0	0	0	0	0

Savunma ve güvenlik sektörünü incelediğimizde programı teftişi 2013 yılında en fazla ve 2015 yılında ise hiç uygulanmadığını görülmektedir. 2013 yılında 1 iş kazası olduğunu görülmektedir. Mesleki hastalık ise 3 yılda da yaşanmamıştır. Kaza sonuçları ise, ölüm 2013 yılında 1 iken 2014 yılında 4'tür. 2015 yılında ise hiç ölüm olmamıştır. Yaralanma durum ise, 2013 ve 2015 yıllarında hiç yaşanmamışken 2014 yılında 4 yararlanma olmuştur. Uzuv kaybı, 3 yılda da görülmemiştir.

Tablo 20. Genel İşler Sektöründe Yıllar İtibariyle Programlı Teftiş, İş Kazaları ve Sonuçları

İş kolu	Yıl	Programlı Teftiş	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Kaza Sonucu		
					Ölüm	Yaralanma	Uzuv Kaybı
Genel İşler	2013	19	5	0	7	1	0
	2014	4	11	0	4	6	0
	2015	25	9	1	9	11	1

Tablo 20'nin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, genel işlerde, 2015 yılında en fazla programlı teftişin gerçekleştiği ve 25 olduğu, 2014 yılında ise en düşük olduğu (4) görülmektedir. 2013 yılında, 5 iş kazası, 7 ölüm, 1 yaralanma olduğunu görülmektedir. 2014 yılında, 11 iş kazası (en yüksek), 4 ölüm, 6 yaralanma olmuştur. 2013 ve 2014 yıllarında hiç bir mesleki hastalık ve uzuv kaybı yaşanmamıştır. 2015 yılında ise 9 iş kazası, 1 mesleki hastalık, 9 ölüm, 11 yaralanma ve 1 uzuv kaybı görülmemektedir.

5. Sonuç

Araştırma sonucuna göre; avcılık, gıda sanayi, madencilik ve taş ocakları, petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç, dokuma, hazır giyim ve deri, ağaç ve kağıt, iletişim, ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar, metal, enerji, sağlık ve sosyal hizmetler, konaklama ve eğlence işleri sektörlerinde programlı teftişin, iş kazaların etkisi olmadığını görülmektedir. İnşaat sektöründe programlı teftiş yüksek olmasına rağmen en çok iş kazası yaşanan sektör olmaktadır. Bankacılık sektöründe üç yıl boyunca hiçbir teftiş olmamsına rağmen hiçbir iş kazası yaşanmamıştır. Bunun neden ise bankacılık sektöründe çalışanların müşteri ile birebir iş olması ve hemen hemen hiçbir tehlikesi olmamasıdır. Basın, yayın ve gazetecilik sektöründe 2013 yılında programlı teftişlerin iş kazalarına etkisi olmuştur. 24 programlı teftiş ile hiç bir iş kazası yaşanmamıştır. Çimento, toprak ve cam sektörün 2013 yılında 100 program teftişiyle sadece 5 iş kazası gerçekleşmiştir. Taşımacılık sektöründe 2013 yılında programlı teftişin iş kazasında etkisi gözlemlenmiştir. 13 programlı teftiş ile 4 iş kazası gerçekleşmiştir. Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk sektöründe 2015 yılında 160 teftiş programlıyla 3 iş kazası yaşanmıştır. Savunma ve güvenlik sektörünün programlı teftişin iş kazalarına etkisi 2013 yılında, 3 programlı teftiş ile 1 iş kazası meydana gelmiştir."Genel işler" sektöründe ise 2013 yılında programlı teftiş iş kazalarında etkili olmuştur. 19 programlı teftiş ile 5 iş kazası gerçekleşmiştir. "Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar" sektöründe, 2013 yılında programlı teftiş 125 ile 3 iş kazası yaşanmasında etkisi olmuştur.

Yıllar itibariyle genel olarak gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk sektörü ve inşaat sektörü dışındaki hemen hemen tüm sektörlerde gerçekleştirilen programlı teftiş sayılarında azalma görülmektedir. 2015 yılında madencilik ve taş ocakları, inşaat, gemi yapımı ve deniz taşımacılığı ve genel işler sektörlerinde 2013-2014 yıllarına göre yapılan teftişler en fazla sayıdadır. Genel anlamda yapılan

teftişlerde yıllara göre bir artış değil bir azalış olduğu görülmektedir. Sadece gemi yapımı ve deniz taşımacılığı ile inşaat sektöründe düzenli bir artış olmuştur. Fakat bu teftişler iş kazaları üzerinde anlamlı bir etki göstermemiştir. Gıda sanayi, petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç, dokuma, hazır giyim ve deri, iletişim, basın yayın ve gazetecilik, ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar, taşımacılık, sağlık ve sosyal hizmetler, konaklama ve eğlence işleri, savunma ve güvenlik sektöründe üç yıl değerlendirildiğinde yapılan teftiş sayılarında düzenli bir azalma meydana gelmiştir.

2013 yılında; gıda sanayi, madencilik ve taş ocakları, dokuma hazır giyim ve deri sektörleri en fazla iş kazaları yaşanan sektörlerdir. Fakat madencilik sektöründe 2014 yılında Soma'da yaşanan maden kazası sonucu en fazla ölüm oranı yaşanmıştır. 2014 yılında; basın yayın ve gazetecilik, çimento toprak ve cam, metal, taşımacılık, Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk, sağlık ve sosyal hizmetler, konaklama ve eğlence hizmetleri, savunma ve güvenlik, avcılık, petrol kimya lastik plastik ve ilaç, ağaç ve kağıt ile genel işler sektöründe en fazla iş kası oranı meydana gelmiştir.

Çalışma ve sosyal güvenlik Bakanlığı'nın tabloları incelendiğinde programlı teftişlerin sektör ve yıl bazında incelenmesi sonucunda yaşanan iş kazaları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği çalışmaları, işgörenler, işletmeler ve ülkenin ekonomisi için önem arz etmektedir. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmış olduğu iş yerlerinde iş görenlerin üretkenliği ve işe ilişkin olumlu görüşleri artmaktadır. Bu durum işletmenin verimlilik artışını da beraberinde getirecektir. Bunların yanında iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile ülke ekonomileri ve işletmeler meslek hastalıklarının ve iş kazalarının yaratmış olduğu maliyetler de azalmış olacaktır. Meslek hastalıkları ve iş kazalarının önüne geçilmesi en temelde birey, kurum ve toplum açısından maddi ve manevi kayıpların azaltılması bakımından son derece önemli bir konudur (Kabasakal ve Yücebalkan, 2016: 1158). Maddi ve manevi kayıpların yok edilebilmesi için verimli ve etkili bir biçimde uygulanan iş sağlığı ve güvenliği stratejilerine gereksinim vardır. İş sağlığı ve güvenliği yalnızca çalışanların sağlık ve güvenlik tedbirlerini sağlamayı değil aynı zamanda çevre ve çevrede bulunan diğer kişilere de zarar vermemeyi amaçlamaktadır. Bu durum kurumların faaliyet ve eylemlerinden dolayı paydaşların ve üçüncü kişilerin de zarar görmemesini öngörmektedir (Korkut ve Tetik, 2013: 457).

Meslek hastalıklarının ve iş kazalarının çalışma yaşamının hemen hemen tüm aktörlerine önemli etkileri bulunduğu bir gerçektir. Bu etkiler; meslek hastalığı ya da iş kazası geçiren bir işgörenin kendisinin katlandığı acıların yanında yakınlarının karşı karşıya kaldıkları eksiklikler, işverenlerin katlandıkları maddi-manevi yükümlülükler, devletin ödediği iş görememezlik ödenekleri vb. şeklinde sayılabilir. Yani, gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınmadığı ve uygulanmadığı durumlarda, zarar gören ve çeşitli maliyetlere katlanan yalnızca çalışanlar ve işverenler değildir. Yeni çıkarılan kanunlar, iş kazaları ve meslek hastalıkları ortaya çıkmadan önce gerekli bir takım tedbirlerin gerçekleştirilmesini öngörmektedir (Korkut ve Tetik, 2013: 472). İş yerlerindeki kazalar ancak tehlike kaynağını kaldırarak önlenebilmektedir. İnsan faktörü, bir tehlikenin gelişmesinde oldukça önemli bir role sahiptir. Kişilerin yapmış oldukları hatalar kişinin kendisini direk etkileyebildiği gibi bu olumsuz etki bir başka kişiyi de etkileyebilmektedir (Solymosı, 2016: 206).

İş kazalarının önlenebilmesi için;

- Hukuki, teknik ve yönetsel bir takım önlemlerle iş kazaları belirli oranlarda azaltılabilir.
- İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında uzman, nitelikli kişilerin sayısı arttırılmalıdır.
- İşgörenler ve yöneticiler iş sağlığı konusunda bilgilendirilerek otokontrol gerçekleştirmeleri sağlanmalıdır.
- Bakanlıklarca yapılan teftiş sayıları arttırılmalıdır.

Kaynakça

Ajslev, J., Dastjerdi, E. L., Dyreborg, J., Kines, P., Jeschke, K. C., Sundstrup, E., ... & Andersen, L. L. (2017). Safety climate and accidents at work: Cross-sectional study among 15,000 workers of the general working population. *Safety science*, *91,* 320-325.

Aytaç, S., Akalp, G. ve Gökçe, A. (2016). İş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının işe bağlı stres ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 30 5), 1207-1224

Camkurt, M. Z. (2013). Çalışanların kişisel özelliklerinin iş kazalarının meydana gelmesi üzerindeki etkisi, *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi,* 24(6), 70-101.

Çetin, M. ve Gögül, P. K. (2015). Türkiye'deki iş kazaları ve işçi ölümlerinin ekonomik boyutu ve politika önerisi, *Sosyoloji Konferansları,* 51(1), 1-29.

Güner, R. (2016). İşverenin 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanun'una göre kurul oluşturma yükümlülüğü, *Mali Çözüm Dergisi,* ocak-şubat, 207-214.

Güngör, E. (2008). İş sağlığı ve güvenliği kavramının toplam kalite yönetimi açısından irdelenmesi ve talaşlı üretim sanayisinde iş sağlığı ve güvenliği üzerine bir araştırma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

http://www.calisma.gov.tr/ (Erişim tarihi: 22.01.2017)

http://www.ttb.org.tr/mevzuat (Erişim tarihi: 20.01.2017)

Kabasakal, N. ve Yücebalkan, B. (2016). Örgütsel güvenin oluşumunda, yasal ve etik bir zorunluluk olan iş sağlığı ve güvenliği politikalarının etkisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 30(5), 1145-1159.

Karadeniz, O. (2012). Dünya'da ve Türkiye'de iş kazaları ve meslek hastalıkları ve sosyal koruma yetersizliği, Çalışma ve Toplum, 3, 15-75.

Karcıoğlu, F. ve Bakan, S. (2016). İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının düzeyi ile iş tatmini arasındaki ilişki, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 30(5), 1289-1299

Korkut, G. ve Tetik, A. (2013). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun getirdiği yenilikler ve temel sorunlar, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(3), 455-474.

Mezarcıöz, S. ve Oğulata, R. T. 2014. "6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu - tekstil işletmelerinde isg (iş sağlığı ve güvenliği) sorunları," Mühendis ve Makina, 55(655), 72-79.

Nunes C, Santos J, Silva MV, Lourenço I & Carvalhais C. (2015). Comparison of different methods for work accidents investigation in hospitals: A Portuguese case study, Work, 51, 601-609, DOI 10.3233/WOR-152007doi: 10.3233/WOR-152007.

Solymosı, J. (2016). Work accidents in the electronıcs industry, annals of faculty engineering hunedoara*, International Journal of Engineering,* 14(4), 205-210.

T.C. Yasalar (20.06.2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. Ankara: Resmi Gazete (28339 sayılı)

Yeşil, Y. ve Çalış, Ö. S. (2016). İş sağlığı ve güvenliği eğitiminde önlisans programları: türkiye'deki uygulama ve ABD' deki uygulama ile karşılaştırılması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(4), 1173-1189.

Yılmazer, A. (2008). İ*nsan kaynakları yönetimi: meslek yüksekokulları için*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.